

RYNEK METALOWY I MASZYNOWY

PIERWSZY POLSKI TYGODNIK DLA HANDLU I PRZEMYSŁU BRANŻY ŻELAZA,
MASZYN, METALI, MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH ORAZ BRANŻ POKREWNYCH

DWA BEZPŁATNE DODATKI „ELEKTRO- I RADJOTECHNIKA” ORAZ „POSTĘPY W PRZEMYSŁE”

PRZEDPŁATA: Kwartalnie 3½ zł. Dla Gdańska 3½ guld. a Niemiec 3½ mk. Dla Ameryki 1 dol. kwart.

CENY OGŁOSZEŃ: 1½ str. 100 zł, 1½ str. 60 zł, ¼ str. 35 zł, 1/8 str. 20 zł, 1/16 str. 10 zł. Ogłoszenia na okładce z dopłatą. Ogłoszenia z zagranicy oblicza się według osobnej taryfy. W wydaniach specjalnych obowiązuje inna taryfa.

Redakcja i Administracja
Poznań Wielka 10 - Tel. 2277

Miejscem wykonania zleceń i zapłaty jest Poznań. Przy wszelkich kwestjach spornych jest miarodajny Sąd Powiatowy w Poznaniu.

Na wypadek zwłoki lub skargi sądowej, wszelkie rabaty odpadają.

KONTO CZEKOWE P.K.O. W POZNANIU NR. 202-796.

Nr. 16.

Poznań, 20 kwietnia 1926

Rok VI.

TREŚĆ NR. 16.

Zadanie Targów Poznańskich. — Z powodu broszury Romana Dmowskiego p. t.: „Kwestja Robotnicza — Wczoraj i dziś”, L. G. — Przemysł metalowy w marcu. — Hutnictwo polskie w roku 1913—1925. — H. Gronski. — Z syndykatu wytwórców śrub. — Wiadomości z branży. — Zapytania. — **Dział budowlany.** — Konjunktury.

„Postępy w Przemysle”: W poszukiwaniu za sposobami i środkami do podniesienia produkcji, H. Gronski. — Ulepszone palniki gazowe, El-Pe. — Nieco o materiałach opałowych, gz. — O maszynach dla przemysłu gospodnio-restauracyjnego, (część II.), El. P. — Maszyny do napełniania i dawkowania, L. P-wicz — „Toran”, konkurent diamentu, St. Kr. — Drobne wiadomości. — Biuletyn II. Międzynar. Targów Poznańskich. — Patenty, znaki ochronne, wzory zdobnicze i znaki towarowe.

Zadanie Targów Poznańskich.

Poglądowe zobrazowanie przed własnym społeczeństwem stanu wytwórczości przemysłowej w kraju, porównanie jej z wytwórczością przemysłu zagranicznego, oraz zainteresowanie zagranicy naszą produkcją i naszym rynkiem, a skutkiem tego bezpośrednie zbliżenie sprzedawców i nabywców, oto główny cel i zadanie targów handlowych i wystawowych wogóle.

Wytwórczość krajowa, jakoś i możność konkurencyjna produkcji krajowej stanowią o sile gospodarczej każdego kraju. Tego rodzaju ewolucje życia gospodarczego reguluje z jednej strony zdrowa i racjonalna polityka gospodarcza państwa, a z drugiej strony zdrowy, sprężysty i pełen inicjatywy handel wewnętrzny i zewnętrzny danego kraju.

Pod tym względem ujawniają się u nas jeszcze lewe braki. Rozdarci przed wojną, musieliśmy iść po linii polityki gospodarczej byłych państw zaborczych, którym nie zależało na wzbudzeniu tych zdolności w naszym obywatelstwie, lecz przeciwnie, usiłowaliśmy element własny do naszego kraju wprowadzić i jako regulatorów i przewodników tego życia ustalić.

To też taki stan rzeczy w połączeniu ze skutkami wojny światowej, oraz skutkami ogólnego chaosu powojennego, musiał siłą rzeczy do obecnego stanu i kryzysu gospodarczego doprowadzić. Zapewne doświadczenia bolesne wskazują nam drogi do naprawy, ale oprócz ją musimy przede wszystkim na ustaleniu zdrowej i racjonalnej polityki gospodar-

czej. Polityka ta powinna uwzględnić warunki i właściwości naszego kraju i w zasadzie dążyć do ożywienia naszej wytwórczości, rozszerzenia pojemności naszego rynku wewnętrznego, oraz zdobycia i opanowania własnego rynku wewnętrznego.

Przeprowadzenie tego zadania leży wyłącznie w ręku naszego przemysłu. Na nim ciąży w poważnej mierze ciężki obowiązek i odpowiedzialność za opanowanie i zażegnanie obecnego kryzysu gospodarczego.

Przemysł nasz i kupiectwo muszą przeprowadzić radykalną reorganizację dotychczasowych sposobów produkcyjnych i handlowych, a opierając się na zasadzie „**wielki obrót a mały zysk**”, dążyć do obniżenia cen dla wszystkich towarów, a przede wszystkim do wyeliminowania wszelkich niezdrowych elementów, a drogę od producenta do konsumenta postawić na stopie przedwojennej, t. j. uczciwego i etycznie wysoko stojącego dostawcy i łącznika między produkcją a konsumpcją.

Do takiego celu dążą obecnie zaprowadzone instytucje Targów tak krajowych, jak międzynarodowych.

Szczególnie wielkie znaczenie odgrywają targi wobec hurtowników i kupców drobnych. Na Targach bowiem znajdują możność bezpośredniego zetknięcia się tak z konsumentem jak i producentem, krytycznego porównania towarów indywidualnie jego interesujących, znajdują źródło inicjatywy oraz rozmachu w swoim zawodzie.

Specjalnie Targi Poznańskie, odbywające się w dniach od 2—9 maja b. r. jako międzynarodowe, reprezentujące obficie wszelkie działy i gałęzie wytwórczości tak krajowej, jak również zagranicznej z racji korzystnego położenia miasta Poznania doskonale predestynowane są do osiągnięcia powyższego celu. Mozolną i kilkoletnią pracą organizacyjną i propagandową stworzyły one podwaliny dla naszej ekspansji gospodarczej a już przede wszystkim doskonale postawionym i bogato w materiał zaopatrzonym działem zagranicznym, który powinien się stać źródłem inicjatywy i rozmachu naszego handlu, specjalnie eksportowego.

Od naszego przemysłu i od kupiectwa naszego, ich indywidualnych zdolności i zrozumienia własnego interesu, wyłącznie już zależeć będzie praktyczne zrealizowanie korzyści, które im nastręcza Targ Poznański. Odnosi się to przede wszystkim do przedstawicieli branży przemysłu metalurgicznego, tek-

stylnego, branży spożywczej i chemicznej, przemysłu garbarskiego, produkcji naftowej i jej przetworów; specjalnie zaś przemysłu drzewnego.

To też spodziewać się należy, że sfery nasze przemysłowe i kupieckie okazji tej nie pominą i bierny oraz czynny wezmą udział w tegorocznym Targu Poznańskim, czwartym z rzędu, a drugim międzynarodowym.

Przeżywamy bardzo ciężki kryzys. Handel nasz musi dla produkcji naszej wytwórczości krajowej wyszukać i zdobyć rynki zbytu, musi się stać regulatorem naszej wytwórczości i produkcję krajową nastawić na takie tory, ażeby pracowała celowo i realnie. Kupiectwo nasze musi się dać impuls do zmiany obecnej polityki gospodarczej państwa. Ono, jako faktor żywy, jako czynnik najwięcej mający styczności z pulsującym życiem, musi nadać kierunek naszej polityce gospodarczej, a przytem silnie i twarde stanąć na straży interesu swego stanu.

Z powodu broszury Romana Dmowskiego p. t. „Kwestja Robotnicza - Wczoraj i dziś“.

Dalekoidące twierdzenia p. Dmowskiego. — W czem tkwią błędy i cienie argumentacji. — Zarzuty pod adresem kupiectwa.

Znane będą zapewne niektórym z Szan. Czytelników feljetony p. Romana Dmowskiego, drukowane na temat powyższy na łamach „Gazety Warszawskiej Porannej“. Zebrano je w dniach ostatnich w formie bardziej określonej: broszury¹⁾.

Jak zawsze, jak wszystkie a rozliczne inne elaboraty tegoż zasłużonego polityka i publicysty — ujmują nas również rozdziały niniejsze swoistością ujęcia problemu.

Również i pomysł napisania tego właśnie rodzaju studjum określić trzeba, jako niezwykle w dobie obecnej pożądany i aktualny.

Rzecz inna już, iż niewszędzie z zapatrywaniem, sposobem argumentacji, a częściowo i wnioskami szan. Autora godzić się należy. Oto i dla czego chwyciłem dziś za pióro. Łamy zaś tygodnika handlowego wydają się w tym wypadku tem właściwsze, że nadarza się okazja do sprostowania szeregu zbyt pochopnych a pod adresem całego kupiectwa skierowanych zarzutów.

*

Wpierw naszkicuję zgrubsza a perychu treści, zawartej w pomienionej wyżej broszurze.

I.

Otóż dla p. Dmowskiego jest rzeczą oczywistą, iż niebywały co do rozmiarów i chroniczny już kryzys gospodarczy, panujący w Europie współczesnej, nie jest tylko przejściowem zjawiskiem, ale wręcz postępującą stopniowo i nieuchronną likwidacją dotychczasowej hegemonji gospodarczej Europy. Nie jest to wszakże, jakby oczekiwać należało, Autora tezą tylko. Owszem. Stanowi przesłankę, praemisę główną, na której opiera aktualność swych wywodów wogóle. Więc nie stara się jej bliżej uzasadnić. O poprawności swego punktu wyjścia jest tak dalece i głęboko przekonany, że przepowiada Europie w ogólności a gospodarce jej w szczególe jaknajczarniejszą przyszłość. „To nie kryzys nawiedził przemysł europejski“,

— rozumuje p. D. — to się rozpoczęła jego likwidacja na rzecz wszystkich współzawodników Europy, którzy rosną za morzami, ze Stanami Zjednoczonymi na czele. To upadek, z którego się Europa już nie podźwignie. Kwestja tylko, jak szybko katastrofa będzie się posuwała naprzód“

Na innem zaś miejscu mówi: „Ja wiem, co zginęło i co zginąć musi. Na punkcie kapitalizmu nie mam żadnych złudzeń. Kapitalizm europejski w dzisiejszej katastrofie gospodarczej okazał się niewypłacalnym i likwiduje się szybko“²⁾

Oto i próbki, zdaniem piszącego, szczególnie dla toku rozważań autora „Kwestji robotniczej“ charakterystyczne. Albowiem do bezwzględnej prawdziwości powyższego przykładu on szczególniejszą wagę.

Stąd tylko, rzekomo, wypływa jego „plan i najzupełniej zresztą słuszny postulat „magrychlejszej deruty“ z dzisiejszej ekstensywnej gospodarki przemysłowej Europy. Konkretnie więc: zerwanie z nieaktualnem i po prostu zabójczem ustawodawstwem socjalnem, potrzeby racjonalniejszej organizacji pracy przemysłowej, potaniania administracji przedsiębiorstw oraz obniżenia zysków poszczególnego przedsiębiorcy.

Zobrazowawszy zaś całe spustoszenie moralne i duchowe, panujące w społeczeństwach europejskich (czy doprawdy tylko europejskich? — przyp. własny) a w którym upatruje najwidoczniej bezpośrednie skutki(!) dzisiejszego kapitalizmu, konkluduje p. Roman Dmowski następująco: „Po upadku tego systemu żałoby nosić nie warto“.

A ponieważ rzecz oczywista nie chodzi o całkowitą przeciwną: komunizm, przeto orzeka się w każdym razie za „systemem gospodarstwa indywidualnego“.

Wreszcie precyzuje się tak: „Z tym systemem musimy żyć i robić wszystko, żeby ludzie nie umierali z głodu i żeby kraj nie upadał gospodarczo i kulturalnie. I gdy widzimy, że można to osiągnąć, nie powinno powstrzymać od zrobienia tego, co potrzeba“ (str. 32).

Nie wyklucza jednak wzrostu przedsiębiorczości państwa w gospodarce. Pragnie wręcz

¹⁾ Nakład Księgarni Perzyński, Niklewicz i S-ka — Warszawa.

²⁾ Porównaj str. 11—12.

¹⁾ Tamże str. 31 et sequ.

Gwarectwo „Hrabia Renard“

Kopalnie węgla i Zakłady Przemysłowe w Sosnowcu

Oddział: Walcownia rur i żelaza

Rury bez szwu czarne i ocynkowane ze stali Siemens-Martin, wyrobionej przez Tow. Huta Bankowa.

Rury żelazne wyciągane na gorąco i zimno do rozmaitego użytku. Rury z kołnierzami stałymi i ruchomymi na przewody parowe, powietrzne, wodne i gazowe. — Rury gładkie i fasonowe do kotłów, parowozów, traktorów. — Rury Fielda, Rury pompowe zwyczajne i amerykańskie. — Rury wiertnicze — Rury studienne o grubych ściankach do przewodów hydraulicznych. Rury podszadkowe.

Rury spawane od (1/8" do 1 1/2")

Rury spawane z mufami, lub kołnierzami nagwintowanymi na przewody gazowe.

Mufy — Gwinty długie — Łuki. Żelazo ciągnione, okrągłe i sześciokątne. Natychmiastowa dostawa rur normalnych wszelkich wymiarów. — Termin dostawy rur specjalnych po porozumieniu. Odlewy żelazne.

Składy w Warszawie: Żelazna 59

Telefon 58-88

Telefon 53-33.

Specjalność: Rury o cienkich ściankach do Cukrowni i aparatów dystylacyjnych. Wężownice wszelkich kształtów i wymiarów.

Przedstawiciele: Inż. A. de Rosset, Warszawa, Foksal 11, lub Wilcza 29a, tel. 272-56
 Antoni Bernhard, Poznań, Wielkie Garbary 18, tel. 12-59
 Antoni Bernhard, Łódź, Andrzejka 7, tel. 9-01
 Julian Bonk, Lwów, Sapiehy 26, tel. 12-80
 Inż. Jerzy Pobóg-Krasnodebski, Katowice, Młyńska 5, tel. 22-03.

2581

TOWARZYSTWO AKCYJNE

FABRYK BUDOWY TRANSMISJI, MASZYN I ODLEWNI ŻELAZA

J. JOHN W ŁODZI

Własne biura sprzedaży:

W WARSZAWIE
Aleje Jerozolimskie 51

WE LWOWIE
Zyblikiewicza 39

W POZNANIU
Cieszkowskiego 8

W KRAKOWIE
Basztowa I. 24

W KATOWICACH
Batorego 4

Adres telegraficzny:
„TRANSMISJA”

W LUBLINIE
Krakowskie-Przedmieście 58

PĘDNIE (transmisje). Łożyska samosmary. Wieszaki. Wałki. Sprzęgła stałe i rozłączane: kłowe i cierne. Koła pasowe i linowe. Naprężacze pasów. Kierowniki pasowe. Wykonanie dokładne. Kontrola sprawdzianami różnicowymi. Produkcja masowa na skład; terminy krótkie.

KOŁA zębate czołowe i stożkowe z zębami obrabianymi na specjalnych automatach.

TOKARKI pociągowe, szybkoobrotowe z wałkiem pociągowym do toczenia i śrubą pociagową do gwintów. Budowa mocna. Wykonanie serjami bardzo dokładne. Wrzeciona szlifowane. Każda tokarka próbowana i kontrolowana protokularnie.

WIERTARKI kolumnowe ze skrzynką biegów (8 szybkości) i samodzielnym posuwem wrzeciona (4 szybkości) dla wiercenia otworów do 32 i 40 mm.

KOTŁY STREBEL'A, oryginalne do ogrzewań centralnych.

WALCE młyńskie i inne przedmioty żeliwne utwardzone.

RUSZTY ekonomiczne własnego systemu i wszelkie odlewy.

„nacisku tego i kontroli, przede wszystkim w stosunku do przedsiębiorstw w przemyśle i handlu. Trzeba wytyczyć metody spekulacyjne, rozbójnicze, usunąć marnotrawstwo, kosztowne utrzymywanie próżniaków, lub półpróżniaków, zmusić przemysł i handel do wysiłku w ścisłym dostosowaniu się do potrzeb kraju. Niech przedsiębiorczość pójdzie w tym kierunku, a nie w kierunku rabowania skarbu lub obdzierania ludności, jak się to dotychczas w szerokim zakresie działo” (str. 33).

— Tyle o samej broszurze Romana Dmowskiego. Przechodzę do części krytycznej.

II.

Nasamprzód uderzający pesymizm w stosunku do Europy. Nie tylko co do jej przodownictwa ekonomicznego w świecie, ale przyszłości gospodarczej wogóle.

W istocie pogląd to ani nowy ani oryginalny.

Powtarzał go przed Dmowskim, gdyby zliczyć wszystkich, na niedługiej nawet przestrzeni czasu od traktatu pokoju w Versailles po chwilę obecną mniej i więcej poważnych ekonomistów i polityków: naszych, europejskich a szczególnie zaoceanicznych, natenczas otrzymalibyśmy bezmała legion cały.

Pesymizm ten jest jednak najzupełniej dziekiem swej epoki. Ma zresztą charakter i podkład bardziej polityczny. Nie potwierdzają go rezultaty poważnego studjum powojennej gospodarki Europy i świata. Również natężenie oraz sama aktualność tegoż prądu pesymistycznego, raz słabną to znowu się wzmagają.

Zależy po prostu od tego, gdzie w danej chwili uwaga powszechna się koncentruje. Jeżeli na liczbach bezrobocia angielsko-niemieckiego — niedaleką jest od rozsnuwania obrazów jaknajciemniejszych. Gdy atoli podnosi się tak poważny argument doświadczalny, jak istnienie organicznej niejako współzależności interesów i stanu finansowo-gospodarczego narodów całego świata — ilekroć z olówkiem w ręku obliczamy i konstatujemy, iż chaos walutowy i skarbowy, albo przewlekający się kryzys gospodarczy, jaki zaistniał w jednym kraju albo na jednym kontynencie, mimo pierwsze pozory, przecieć hamuje poważnie rozwój i bieg najżywniejszych interesów właśnie największych mocarstw i potęg gospodarczych — wtedy zgoda inny zapanałuje nastrój.

Wtedy nawet bankrut — Europa otrzymuje dla powalonego olbrzyma przemysłowego kredyty z racji planu Dawes'a; podobnie Austria i Węgry, i Włochy, i Belgja i Polska.

Albo inna uwaga. Przypuśćmy na chwilę, iżby „teza” p. Romana Dmowskiego o „likwidacji” kapitalizmu europejskiego” oraz „nieuniknionej katastrofie gospodarczej Europy” była poprawnem ujęciem problemu powojen. kryzysu przemysłowego Europy. Zastrzegam się wyrażnie: przypuśćmy. Otóż p. Dmowski nie tak bynajmniej głębokiego swego przeświadczenia, że jednocześnie wzrosły niepomniernie znaczenie, dobrobyt i obroty gospodarcze Stanów Zjednoczonych i wszystkich zamorskich krajów. Czyli proces cały przedstawia się jemu jako proste działanie rachunkowe, w którym rolę odjemnej pełni Europa, cała zaś mniej więcej wartość odjemnika przypadałaby na rzecz Stanów i zaoceanicznych potęg i krajów.

Otóż takie postawienie kwestji nie wytrzymuje oceny krytycznej.

Wśród ekonomistów poważnych są doskonale znane i zapisane straty, jakie z powodu wielkiej wojny ponosiły t. zw. państwa neutralne; nie tylko kontynentu europejskiego, ale i w dość poważ-

nym stopniu na wszystkich kontynentach naszej oraz drugiej półkuli. Tylko zbytniej, choć zrozumiałej zresztą, preokupacji dla postępów i przebiegu działań wojennych — a później rozlicznym troskom i powikłaniom własnym przypisać należy, iż poważne wstrząsy, kryzysy gospodarcze, jakie nawiedzały, trapiły i przygniatały kraje neutralne, dla opinii europejskiej, częściowo nawet i świata naukowego, pozostały nieznajome. Dotyczy to nie tylko dominjów angielskich i kolonij autonomicznych brytyjskiego imperium, ale i republik Ameryki Południowej i Środkowej. Nawet do pewnego stopnia także Chin... i Japonji. Tosamo, acz w skromniejszej mierze, powiedzieć trzeba o Stanach Zjednocz. Am. Połn. Trzeba objaw ten stwierdzić mimo pozorów, że kraje te, jako dostawcy państw wojujących, potrafiły kryzys ten niezgorzej w inny sposób powetować. Dla ekonomiki światowej XX stulecia pozostanie fakt ten dowodem doświadczalnym na to, że narody świata sprzężone są już dzisiaj nazbyt silnie wspólnymi interesami gospodarczymi, aby kataklizm wojenny, obejmujący jeden kontynent, nie oddziałał — mimo nawet neutralności orężnej — równocześnie i deprymująco na wszystkie pozostałe.

A jeśli tak jest istotnie, wtedy dziwnem conajmniej wydać się musi, iż p. Dmowski, który nie może zaprzeczyć (wszak nie jestem w błędzie?) iżby państwa neutralne nie odczuły ujemnie wpływu wojny światowej — dopuszcza bez wszelkiego zastrzeżenia, a więc z zupełną prawdziwością twierdzenie, że gospodarka Europy zmierza nieuchronnie ku swej likwidacji. Zaprawdę, nazbyt poważnym klientem świata jest Europa XX wieku, — nawet po strasznej zawierusze wojennej — iżby pozostałe kontynenty bez niej trwałym dobrobytem czy pożyślnym stanem swej gospodarki cieszyć się mogły.

*

Reasumuję. Kryzys, jaki zaistniał w powojennej gospodarce europejskiej, jest bez kwestji nader głęboki i wyjątkowo wszechstronnie dotyka poszczególne działy gospodarki. Przyczyny są znane i bezsporne.

Prawdopodobnie też będzie on bardzo przewlekły. A jednak mimo to wszystko, znana dynamika ludności europejskiej; dalej corazto liczniejsze fakty zawierania przeróżnych akordów i karteli; stabilizujące się, tu i ówdzie, stosunki walutowo-budżetowe itd. itd. zgoda nie uprawniają do skrajnie pesymistycznych dedukcyj. Że skrajny pesymizm jest coraz mniej przedwczesny, jeśli nie wogóle niczem głębiej usprawiedliwiony, — wskazałby można choćby na przykład względnie bardzo dobrze już ustabilizowanej gospodarki Włoch faszystowskich.

Otóż trzeba, aby ekonomista-polityk stwierdzał każdorazową linię rozwojową europejskiego przesilenia. Aby starannie i skrupulatnie — w każdym razie głębiej, niżli to uczynił Autor „Kwestji robotniczej”, badał związane z niem zagadnienia społeczne i gospodarcze.

W żadnym jednak razie nie powinien bawić się w prorocтва czy wróżby — w rodzaju takich, jak stwierdzenie kompletnej likwidacji gospodarki Europy.

III.

Zachodzi z kolei pytanie, czy tak ponura ilustracja nie była jednakże wskazana, zważywszy na palącą potrzebę popularyzacji nowej, innej, bardziej życiowej ideologii ochrony pracy? Każda odpowiedź, jaka dałaby się w tym względzie pomyśleć, będzie arbitralną. Mimoto rozstrzygnę ją przecząco.

I bez tła tego można było z równą skutecznością rozwinąć palący postulat reorganizacji pracy i produkcji.

Naszkicuję przykładowo pierwszą tylko z brzegu możliwość bardziej celowego rozwiązania problemu.

Oto należało własną argumentację oprzeć na krytyce lub przejściu główniejszych w tej kwestii poglądów tak renomowanych znawców przedmiotu, jak na przykład prof. Herknera, Lujo Brentana, Dr. W. Wolffa, P. Herza i P. Mamberta w Niemczech Massaryka i Habersbrunnera w Czechosłowacji; oraz całej plejady uczonych i polityków gospodarczych: francuskich, włoskich i amerykańskich, z którymi wprawdzie podpisany mniej, nasz p. Roman Dmowski zaś z pewnością bliżej będzie obznajmiony.

W ten sposób unaoczniliby się czytelnikowi polskiemu całą naturalną a i faktyczną złożoność tego problemu.

Nakoniec, jeśliby autor nawet z tego krzyżowego ognia poważnych opinii zdołał ocalić własną swą koncepcję, natenczas byłoby wysoce wskazaniem bodaj naszkicować specyficzne przeszkody terenu polskiego na drodze do proponowanej reformy. Właśnie w tym względzie jako zdanie wytrawnego polityka i parlamentarzysty, mogłyby się spostrzeżenia p. R. Dmowskiego okazać wprost opiniodawczymi.

W obecnej swej formie nie odpowiada broszura z dnem z tych momentów.

Tymczasem właśnie nakreślenie powyżej omawianego obrazu sytuacyjnego Europy spowodowało liczne usterki i cienie. Do nich zaliczam z pośród wielu innych: passus o nieuniknionej katastrofie gospodarczej Europy. Dalej zdania, potępiające kapitalizm współczesny, który pono sam okazał swą bezsilność.

Ponieważ zaś Dmowski nie przeciwstawia się gospodarce prywatnej, indywidualnej i trafnie upatruje w niej nadal właściwą formę ustrojową gospodarki — przeto daje się wyczuć w wywodach jedno z trojga: albo proste niedopowiedzenie, albo też niekonsekwencja cz. sprzeczność wewnętrzna w argumentacji. Trzecia ewentualność spoczęłaby w tem, że Autor między „przyszłą“ (?) gospodarką indywidualną a panującą obecnie dostrzega znaczne bardzo różnice.

Na pierwsze dwa pytania odpowie z pewnością sam Autor. Co do ostatniego zachodzi obawa, czy nie jest to błąd analogiczny do tego, jaki imputuje się słusznie boiownikom o równość gospodarczą...

Wreszcie i argumenty, przytoczone na dowód „demoralizujących skutków kapitalizmu europejskiego“, odnieśćby przecież w daleko większej mierze wypadało do stosunków amerykańskich.

* * *

Nie można wszakże jeszcze zrobić tutaj punktum. Warto nam bowiem, owszem trzeba jako tygodnikowi kupieckiemu, zapytać, skąd ta szczególna niechęć i animozja Autora do handlu i zawodu kupieckiego w Polsce?

Wyrażenia czy określenia takie, jak: „Kupcy nabrali zwyczajów rozbójniczych“ (sic) (str. 20 i 23); „ceny fantazyjne“; łupieżcza chciwość kupca i przemysłowca“ (str. 27); cenę produktów przemysłu można ogromnie(!) obniżyć, wobec tego, że ona jest sztucznie wyśrubo-

wana przez nieuczciwych kupców i przemysłowców (str. 29) itd.: czyż wszystko to nie razi w uszach o prawdę obiektywną zabiegającego naukowca?

Brak czy unikanie danych cyfrowych, statystycznych: wogóle zlekceważenie zasady, że każde twierdzenie winno być poparte odpowiednio ważkimi dowodami, jak w całej broszurze, tak szczególnie w codopiero zacytowanych zdaniach dosadnie się ujawniło.

Przebija wszędzie chęć uogólnienia faktycznie tylko chorobliwych lub sporadycznych wypadków spekulacji i nadużyć; może nawet jednostek, które nigdy w korporacjach naszych za kupców by nie uchodziły. Jeden rodzaj handlu, t. j. księgarstwo oraz stosunki w niem panujące, uważa p. Dmowski za typowe i wystarczające, aby zeń wywnioskować o stanie zarobkowym w całym kupiectwie!!

Wszystko to uprawnia nas do stwierdzenia, iż Autor nie stykał się już bardzo dawno z konkretnem naszym życiem handlowem.

Inaczej nie trwałby również nadal w nastroju, odnoszącym się chyba tylko do jakiegoś okresu z inflacji markowej.

A może podyktowały jemu takie wyrazy stosunki w którymś z kresowych miast naszych? W każdym razie nie studiował ich wśród rdzennie polskiego kupiectwa, na przykład na terenie województw zachodnich!

A przecież, jako politykowi i publicyście nie potrzeba p. Dmowskiemu specjalnie wskazywać, jak dalece szkodliwe następstwa społeczne spowodować może tego pokroju propaganda antykupiecka.

L. G.

KUPCY, PRZEMYSŁOWCY

I ROLNICY

2692

JEŚLI CHCECIE POCZYNIĆ

DOGODNE ZAKUPY,

ZWIEDZAJCIE

MIĘDZYNARODOWY

TARG W POZNANIU

W CZASIE OD 2 — 9 MAJA 1926 ROKU.

BILETY TARGOWE SPRZEDAJĄ: ZWIĄZKI

I ORGANIZACJE ZAWODOWE, BIURA PO-

DRÓŻY „ORBIS“ I BIURO REKLAM „PAR“.

66²/₃ 0/0 ZNIŻKI KOLEJOWEJ W DRODZE POWROTNEJ Z POZNANIA! — MIESZKANIA

ZAPEWNIONE.

Przemysł metalowy w marcu.

Rada Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych wydała za miesiąc marzec następujące sprawozdanie:

W wytwórniach taboru kolejowego naogół jest pogorszenie, gdyż sumy, przewidziane poprzednio w budżecie ministerstwa kolei na 1926 r. na zakup taboru, zostały zmniejszone do połowy. Przy normalnej pracy nowe zapotrzebowanie mogłoby dać niepełne zatrudnienie dla dwóch fabryk. Ponieważ w Polsce istnieje osiem fabryk, budujących parowozy lub wagony, to zaledwie niewielka część zamówień tegorocznych przypadnie na każdą z nich. Poza-tem sprawa i tych niewielkich zamówień odwleka się, gdyż miarodajne czynniki proponują wypłacić połowę należności za dokonane zamówienia w roku bieżącym, a resztę w następnym roku, wysuwając przytem kategoryczne, aczkolwiek pozbawione podstaw prawnych żądania zmiany zawartych dawniej umów.

Fabryki, budujące silniki spalinowe, mogłyby mieć większe dostawy na rynek wewnętrzny, gdyby były w możności udzielać dłuższych kredytów. W tym dziale odczuwa się pogorszenie z powodu tego, że klientela, która otrzymała motory na kredyt, dzisiaj gdy nadchodzą terminy płatności, przeważnie ignoruje zaciągnięte zobowiązania.

W dziale budowy motorów elektrycznych, stan zatrudnienia jest bez zmiany, z tym wyjątkiem, że jedna z mniejszych fabryk zbankrutowała.

W fabrykach maszyn i narzędzi rolniczych, stan zatrudnienia pogorszył się, przedewszystkiem w tych, które wyrabiają narzędzia do uprawy roli, gdzie wiosenny sezon prawie zupełnie zawiódł. W pozostałych zaś fabrykach ujemnie wpływa na możność produkowania podwyżka przez syndykat żelazny cen żelaza do 265 zł. za tonnę. Fabryki, pomimo wzrostu kosztów własnych wyrobu maszyn, nie mogą podnieść swoich cenników gdyż rolnicy nie są w stanie kupować maszyn nawet przy obecnych cenach, twierdząc, że są wygórowane. Wobec coraz większego kurczenia się rynku wewnętrznego, zwiększenie eksportu maszyn rolniczych staje się kwestją doniosłego znaczenia. Przemysł maszyn rolniczych jest przygotowany do eksportu swoich wyrobów na bliski Wschód, lecz bez uzyskania od banków państwowych pomocy finansowej nie ma żadnej możności finansowania tego eksportu.

W fabrykach lubelskich maszyn rolniczych stan stale się pogarsza; tak że zatrudnienie wynosi zaledwie w jednej trzeciej części normalnego, gdyż zamówień jest mało.

W fabrykach wag sytuacja jest bez zmiany.

Stan zatrudnienia w odlewniach warszawskich nie zmienił się w porównaniu ze styczniem r. b.

Odlewnie okręgu Radomsko-Kieleckiego ożywiły swą pracę w okresie przedświątecznym, lecz obecnie stan się znowu pogorszył, tak że fabryki zmniejszają ilość dni pracy i ilość robotników.

W dziale budowy mostów i konstrukcyj żelaznych jest pogorszenie, potęgowane przytem skutek nieterminowego regulowania należności przez instytucje rządowe.

W fabrykach wyrobów kotlarskich stan jest gorszy, aniżeli w styczniu.

Fabryki urządzeń cukrowniczych, wykonywujące zwykle o tym czasie duże zamówienia dla cukrowni otrzymały w roku bieżącym zaledwie drobne zamówienia, dzięki którym wznowiły pracę na krótki tylko okres czasu.

W fabrykach platerów sytuacja pogorszyła się, wobec czego przewidywane są dalsze redukcje robotników.

Stan przemysłu gwoździarsko-drucianego od m. stycznia uległ pogorszeniu, ponieważ z powodu okresu świąt wielkanocnych zapanował zupełny zastój w zapotrzebowaniu na gwoździe i druty. O ile w drugiej połowie kwietnia nie nastąpi pewne ożywienie w przemyśle budowlanym, to należy oczekiwać dalszego zmniejszenia produkcji, a nawet zupełnego zamknięcia, szczególnie oddziałów produkcji gwoździ.

Stan zatrudnienia w fabrykach śrub znacznie pogorszył się, niektóre z fabryk są częściowo zatrzymane, inne pracują ograniczony czas do 2, 3 lub 4-eh dni w tygodniu. Widoków na poprawienie się tego stanu niema, gdyż zamówienia państwowe zawiodły, a poważniejsi odbiorcy, t. j. fabryki maszyn rolniczych, z powodu kryzysu gospodarczego nie dają również odpowiednich zamówień.

Fabryki, produkujące kapsle do butelek, flaszek i sło-ów, od stycznia do marca miały zamówienia głównie dla fabryk wyrobów wódeczanych, obecnie zamówienia zostały zakończone i ruch w fabrykach został ograniczony do minimum, wobec czego są przewidywane redukcje pracowników. Krajowe fabryki powyższych wyrobów skarżą się na politykę dumpingową, uprawianą zwłaszcza przez fabryki niemieckie i czeskosłowackie, które jako starsze i zamortyzowane produkują znacznie taniej, niż fabryki krajowe, powstałe zaledwie przed kilku laty. Fabryki zagraniczne mogą przytem udzielać długoterminowego kredytu, podczas gdy fabryki krajowe tego czynić nie mogą z powodu braku kredytu.

Stan przemysłu metalowego w okręgu łódzkim jest nadal bardzo ciężki, jednak nie pogorszył się od m. stycznia; niektóre fabryki maszyn wznowiły swoją produkcję, gdyż otrzymały niewielkie zamówienia na eksport do Rumunii.

W okręgu dąbrowskim przemysł metalowy nie doznał żadnych zmian.

Położenie przemysłu metalowego na Śląsku Cieszyńskim jest wprost katastrofalne. Zatrudnienie jest niedostateczne, a nikt nie otrzymuje zamówień, jakie niektóre fabryki otrzymują, udzielane są na bardzo ciężkich warunkach. Przemysł cieszyński upada pod brzmieniem najrozmaitszych świadczeń na cele socjalne, podatki, ubezpieczenia od bezrobocia i t. p.

Zgon wynalazcy drutu kolczastego.

W Chicago zmarł najstarszy bankier amerykański, Jakób Haich, nie docierając do okrągłej setki lat, do której w chwili śmierci brakowało zaledwie 2 tygodni. Zmarły był wynalazcą artykułu, który znalazł bardzo szerokie zastosowanie w życiu cywilizowanej ludzkości, a mianowicie drutu kolczastego. Wynalazek ten opatentował on przed pięćdziesięciu laty.

Włocławskie Młotownie Parowe i Fabryka Osi • J. Szwarz, Włocławek

Telefon Nr. 21

Adres telegraficzny:
Szwarc-Włocławek

polecają: Osie toczne do wozów i powozów

Resory do powozów

w wszelkich rozmiarach lub
podług nadesłanych wzorów
poleca 2353

Wytwórnia resorów P. MARCINIAR, Starkowo p. Błotnica (Pozn.)

I-a WĘGIEL GÓRNOŚLĄSKI

koks i brykiety oraz wapno

do nawozu dostarcza hurtownie
po najniższych cenach 2553

Biuro Handlowe W. Fr. Święty, Mysłowice.

ZAWIASY TAŚMOWE

do mebli i fortepianów wyrabia 2572

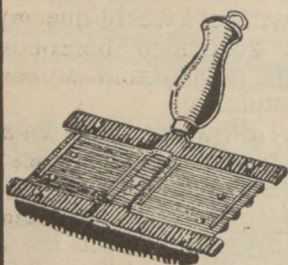
Mechaniczna Fabryka Wytwarzania Metalowych
A. Suwalski, Poznań, Niegolewskich 6.

F.E.M.A. T.A.

WIELKOPOLSKA FABRYKA WYROBÓW METALOWYCH
BYDGOSZCZ, ulica Dr. Emila Warmińskiego 6. Telefon nr. 821

SPECJALNOŚĆ: ZAMKI DO MEBLI.

309

FABRYKA WYROBÓW ŻELAZNYCH 2552
SULKIEWICZ I ROBAKOWSKI, Bydgoszcz
dostarcza korzystnie i odwrotnie umy-
walnie żelazne lakierowane, postumenty
umywalkowe, łózka wyściełane, zgrzebła
wszystkich gatunków, szufelki do węgla,
druty do koszy, łapki koszykowe i sprę-
żynowe na myszy i szczury, haki do łózek,
skoble i haki kute, kółka i drążki do ro-
sów, miary bławatnicze wzorcowane itd.
Cennik na żądanie!

Powszechnie znana

Spawalnica „REKORD“

w ŁODZI, ul. Główna 36 — (wł. L. Taler)

przyjmuje do spawania najpoważniejsze naprawy popę-
kanych motorów samochodowych, karterów aluminio-
wych itd. Wyrób aparatów i palników do spawania oraz
masowy wyrób ram i widel rowerowych. 2533

Przemysłowcy! — Handlowcy! — Finansiści!
Czytajcie! Abonujcie!

Kurjer Polski

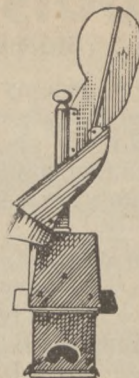
największy dziennik gospodarczy i polityczno-społeczny!

Obfity i starannie opracowany Dział gospodarczy
obrazujący całokształt życia gospodarczego w Polsce
z bogatą kroniką zagraniczną. 3625

Bogaty dział literatury, sztuki i nauk!
Działy specjalne! Korespondencje zagraniczne!

WARSZAWA, Szpitalna 12.

Prenumerata miesięcznie: w Warszawie zł. 3,50, (z odnie-
sieniem zł. 4,20), na prowincji zł. 4.—, za granicą zł. 7.—.

Nasadki kominowe
systemu John'a — wyrób krajowy

Kilofy

własnego wyrobu

2628

poleca

„Hurt Polski“

POZNAŃ, ul. Wrocławska 37,
telef. nr. 1581.

NARZĘDZIA ♦ METALE ♦ ŚRUBY

KOLEJKI POLNE

systemu Spalding i Dolberg

Wagoniki buraczane

oraz wszelkie akcesoria

polecają

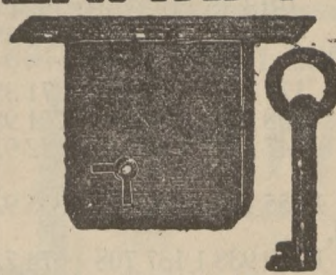
2077

Raszewski i Pluciński

FABRYKA MASZYN

Poznań, ul. Przemysłowa 26. Tel. 28-91.

ZAMKI I OKUCIA

BUDOWLANE
I MEBLOWE

wykonuje

TORUŃSKA

FABRYKA ZAMKÓW J. Broda

TORUŃ, UL. KOSZAROWA 11-13. TELEFON 1441

Adres telegraficzny: „BRODABIURO“

42

Wypielacze „Hexe“ od 1,75 do 4 m.

najdoskonalsze wypielacze, nie-
zbędne do intensywnej uprawy roli

Siewniki „Dehne“ i „Zimmermann“

Pługi, kultywatory, lemiesz i od-
kładnie 2638

Cepy do młócenia, stal resorową

poleca

Adolf Krause & Co., T.z o.p.

Toruń — Mokre.

Telefon Nr. 646.

Hutnictwo polskie w r. 1913-1925.

(Studjum porównawcze).

Ubiegły rok 1925, zapisany w historii przemysłu hutniczego jako rok trudny i przełomowy, przeszedł pod znakiem ciężkiego przesilenia. Złożyły się na to nie tylko przyczyny ogólne kryzysu gospodarczego, ale specjalnie ucierpiał on wskutek zerwania stosunków handlowych z Niemcami.

Ogólna produkcja w ubiegłym roku wyniosła:

1. w kopalnictwie:	tonn:
a) rudy żelaznej	211 987
b) rudy cynkowej i ołowianej: galmanu	101 122
blendy	271 735
błyszczu ołowiu	20 678

2. w hutnictwie:	
a) surówki	314 564
b) stali zlewnej i żelaza pudlingowego	782 242
c) wytworów walcowanych	585 834
d) cynku surowego	114 425
e) ołowiu oczyszczonego	20 470

Przy pracy zajętych było robotników:

1. w kopalniach:	1. 1. 25.	30. 6. 25.	1. 1. 26.
a) rudy	3546	2536	1907
b) cynku i ołowiu	8899	9282	9562
2. w hutach:			
a) żelaznych	35 301	36 905	32 927
b) cynkowych	11 786	11 783	10 762
c) ołowianych	614	615	646

Razem: 60 146 61 121 55 804

Tak przedstawia się cyfrowo produkcja i załoga robotnicza w hutnictwie polskim za rok 1925. Aby jednak ocenić ten stan, trzeba go porównać z odpowiedniami danymi z lat ubiegłych i z roku 1913.

Mamy zatem produkcję:

1. kopalni:	1913 r.	1923 r.	1924 r.
a) rudy żelaznej	449 422	454 196	292 388
b) rudy cynkowej i ołowiowej: galm.	171 436	79 993	71 387
blendy	308 924	176 050	201 980
błyszczu ołow.	47 299	15 048	12 915

2. kopalni:			
a) surówki	1 055 130	520 449	335 922
b) stali zlewnej i żel. pudlingowego	1 749 938	1 137 708	674 724
c) wytworów walc.	1 208 701	776 449	477 410
d) cynku surowego	191 998	96 404	93 090
e) ołowiu czyszczonego	42 618	15 301	15 279

Liczebność zaś załóg robotniczych wynosiła:			
1. w kopalniach:	30. 6. 23.	1. 1. 24.	30. 6. 24.
a) rudy żelaznej	6 806	6 633	4 525
b) cynkowej i ołowiu	9 320	9 379	9 714

2. w hutach:			
a) żelaznych	61 061	61 065	44 883
b) cynkowych	12 330	12 373	11 863
c) ołowiu	844	808	707

Razem: 90 361 90 258 71 692

Dla dokładności zaznaczyć trzeba, że¹⁾ liczba robotników uwzględnia od roku 1924 także zajętych w przedsiębiorstwach żelaznych Królewskiej Huty i cynkowni Gische'go. Z r. 1913 nie posiadamy dokładnych danych dla hut górnośląskich, dlatego tej rubryki wcale się nie podaje.

Z przytocz. danych wynika, że produkcja w kopalnictwie rud żelaznych i cynkowych oraz stosunek

liczebności załóg robotniczych do danych roku 1913, pozostają niezmienione. Wynoszą bowiem przeciętnie około 47 procent przy rudach żelaznych, a 87 przy rudach cynkowych. O ile by więc podniesiono wydobywanie rud żelaznej i cynkowej do wysokości produkcji z r. 1913, możnaby zająć przy tej pracy najwyżej około 4000 górników więcej.

Zato znacznie gorzej przedstawia się ten stosunek w hutnictwie żelaza i stali. W r. 1925 produkcja surówki wynosiła zaledwie 29,8 procent produkcji z r. 1913, stali żelaznej a żelaza pudlingowego 44,7 procent, wyrobów walcowanych 48,5 proc., a załogi robotniczej posiadały 67,4 procent, chociaż przemysł śląski pracował jak przed wojną na dwie 10-godzinne zmiany dziennie.

Ułomaczyć to należy niedostatecznym wykorzystaniem zdolności wytwórczej zakładów hutniczych.

Na pytanie zaś, czy przy pełnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnej przedsiębiorstw hutniczych Rpl. można by liczyć na silne zmniejszenie liczby bezrobotnych, odpowiedzieć, niestety trzeba, że nawet przy wzroście popytu na wyroby żelazne w Polsce o 20 procent, czyli około o 250 000 tonn ponad zapotrzebowanie w r. 1925, innymi słowy: nawet gdyby podniesiono produkcję hut żelaznych i stalowni do poziomu najwyższej zdolności wytwórczej, wynoszącej mniej więcej 735 000 tonn surówki, 1.198.000 tonn stali zlewnej i 850.000 tonn żelaza walcowanego, liczba robotników pozostanie prawdopodobnie na obecnym poziomie. Podniesienie zatem produkcji w hutach żel. i stalowniach nie wpłynie decydująco na rozwiązanie poważnej kwestji dużego dziś w ośrodkach hutnictwa żelaznego bezrobocia; polegać bowiem będzie na pełniejszym wykorzystaniu już zajętych sił robotniczych.

W przemyśle cynkowym i ołowianym ujawnia się stan lepszy: chociaż i tu produkcja deklea jest od produkcji z roku 1913, bo dosięga zaledwie stosunku: w dziale rudy cynkowej i ołowianej galmanu 100 : 59,0, blendy 100 : 87,8, i błyszczu ołowiu 100 : 43,7; w dziale wyrobu cynku surowego 100 : 59,5, ołowiu czyszczonego 100 : 48,0. Ilość robotników zajętych przy wydobywaniu rud cynkowych i ołowiu przedstawia się w proporcji 100 : 87,5, w produkcji zaś cynku i ołowiu 100 : 77,2 procent.

Produkcja cynku i ołowiu w lat. 1923-25 wykazuje stałą tendencję wzrastania. Wprawdzie wojna celna niem.-polska wpłynęła na ten zapoczątkowany rozwój bardzo ujemnie i zmusiła zarząd kilku fabryk do zamknięcia tychże. Mimo dobrej chęci uruchomienia ich czempredzej, nie zdołano zamiaru tego dotychczas skutecznie. Wobec wzrastającego bezrobocia powinno się dołożyć wszelkich sił, aby te fabryki czempredzej puścić w ruch, gdyż przyczyniłoby się to znacznie do zmniejszenia liczby bezrobotnych.

H. G r o Ń s k i.

Pierwsza transakcja „Polrosu“.

Przed niedawnym czasem wrócił z Moskwy p. dyr. Fürstenberg, który pertraktował z urzędem handlu zagranicznego w sprawie eksportu do Rosji. Sowiety dały „Polrosowi“ licencję na wóz na terytorjum sowieckie wyrobów chemicznych, metalowych, motorów i t. d. na sumę 500.000 rubli. Obecnie „Polros“ pertraktuje z zainteresowanymi fabrykami i stara się o zbyt wymienionych towarów na rynku rosyjskim.

¹⁾ cfr. Przemysł i Handel VII. - 14 - 412 oraz G. U. St.

Dalszy import sześciokątnych siatek drucianych staje się zbytecznym!

W zakresie wyrobów metalurgicznych zapotrzebowanie wielu jeszcze artykułów pokrywać zniewoleni byliśmy całkowicie importem wskutek braku rodzimej produkcji. Do artykułów takich, jeszcze z końcem minionego roku zaliczały się **sześciokątne siatki druciane**, podczas gdy siatki druciane innego gatunku wyrabiamy już w kraju. Jak wielki jednakże na sześciokątne siatki druciane istnieje popyt w rolnictwie, leśnictwie oraz innych dziedzinach gospodarczych kraju, tego wymownym dowodem, że do samego Poznania sprowadzono w roku zeszłym z Niemiec **cztery wagony** tych siatek, a cóż dopiero mówić o potrzebie w tym względzie wszystkich dzielnic. — Z prawdziwym więc zadowoleniem dzielimy się z Szan. Czytelnikami pisma naszego i interesantami wiadomością, że dzięki zabiegom firmy **A. Zwierzchowski i Ska w Poznaniu, ul. Podgórna 10-a**, Fabryka wyrobów powroźniczych oraz wytwórnia siatek i parkanów drucianych, import tych artykułów staje się zupełnie zbytecznym, bowiem wymieniona firma kosztem wielkiego nakładu sprowadziła najnowocześniejsze maszyny i uruchomiła w zakładach swych na Czerwonaku **specjalny oddział fabrykacji sześciokątnych siatek**. Produkcja wytwórni tej, którą polecamy zasłużonemu poparciu zdolną jest pokryć ogólne zapotrzebowanie, a wyroby jej są znacznie tańsze i lepsze od zagranicznych.

ANDRZEJ BERLIŃSKI

WYTWÓRNIĄ WYROBÓW METALOWYCH

LWÓW, SŁOWACKIEGO 4.

WYRABIA: ZNACZKI DLA PSÓW, ODZNAKI DLA WSZELKICH STRAZY POŁOWEJ, LASOWEJ ITP. TABLICE ORIENTACYJNE DLA GMIN, DROGO-WSKAZY ORAZ WSZELKIE ODZNAKI TŁOCZONE W METALU.

WARSZTATY SZEWOCZENKI I.

I. B. Mazurkiewicz i J. Białowas

CHEEM
woj. Lubelskie

2655

polecają wszelkie narzędzia rzemieślnicze

jak: imadła stołowe dwóch wielkości i in., zegarmistrzowskie imadła ręczne (fajklubki), różne klucze francuskie, szwedzkie, cęgi, winkły, cyrkle, cęgi do rur, imadła do rur, śrubociągi, dziadki do orzechów, młotki uniwersalne i t. d. po cenach bezkonkurencyjnych.

Wykonanie precyzyjne, wyrób krajowy.

UNION

NON
NON
NON

35—750 litrowe
nowoczesnej konstrukcji
talerzowej, z pionowym
wolnym biegiem kulko-
wym, eleganckiej budo-
wy, emaljowane, ciemno-
czarnej barwy

Witówki do mleka

dostarcza wprost z kraj.
składnic wysyłkowych

Erwin Uthke

Gdańsk

Boettchergasse 23-27 Tel. 7788.

2544

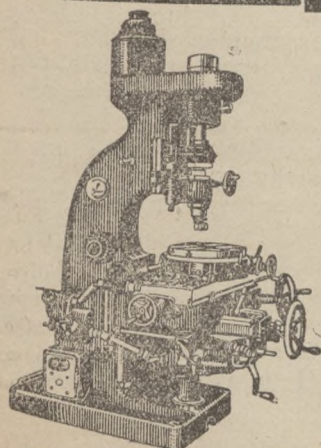
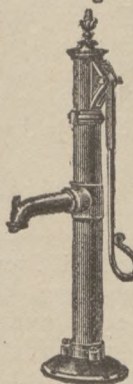
Fabryka pomp i budowa studzien

Henryk Lund

Bydgoszcz, ul. Sobieskiego 6. Tel. 249.
1272) Rok założ. 1882.

Studnie wiercone do każdej głębokości.
Wielki skład części zapasowych, rur
oraz pomp wszelkiego rodzaju.

Reparacja szybka; monterzy stale do
dyspozycji.

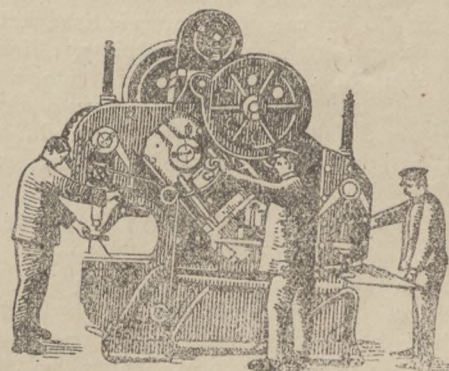
Najprzedniejsze

Maszyny Aparaty

do obróbki metalu, blachy i
drzewa, każdej konstrukcji, do
największych wymiarów do-
starczam po najniższ. cenach

Wacław Zakulski

(11) Magdeburg-N. 2542
Heinrichstrasse Nr. 24 (Niemcy).

Z syndykatu wytwórców śrub.

Dnia 8 kwietnia br. odbyło się miesięczne zebranie rady Zjednoczonych fabryk śrub, a następnie wolne zgromadzenie członków syndykatu śrubowego. Zebraniu przewodniczył p. prezes rady inż. S. J. Okolski. Uczestniczył też p. Bruno Urban, wiedeński przemysłowiec i współwłaściciel zakładów Brevikier i Urban.

Przy tej sposobności przyjęto do grona zsyndykalizowanych znaną łódzką fabrykę śrub „Spadkobiercy Juljusza Jarischa“.

Następnie dokonano ostatecznego podziału całego obszaru celnego polskiego na okręgi oddziałowe i przedstawicielstwa.

Ze spraw bieżących rozpatrywano szczegółowo sprawę dostaw dla kolei.

W niektórych bowiem kołach urzędowych kolejowych daje się wyczuwać uprzedzenie, że celem zawiązania syndykatu było spowodowanie zwwyżki ceny śrub. Natomiast na posiedzeniu jednoomyślnie stwierdzono, że istotnym celem syndykatu jest podział produkcji pomiędzy fabryki zsyndykalizowane w sposób najodpowiedniejszy do technicznych urządzeń poszczególnych wytwórni. Dalej zredukowanie zbędnego pośrednictwa i wreszcie — zcentralizowanie liczących i kosztownych składów. Tak zrozumiane zadanie syndykatu pozwala na utrzymanie cen obecnych, o ile ceny surowców i robocizny zmianie nie ulegną i pozwolą pracować z pewnym zyskiem, gdy przeciwnie straty, ponoszone obecnie przez fabryki, doprowadziłyby rychło do upadku śrubiarstwa polskie.

Wiadomości z branży.

Zamówienia i przesunięcia w hutnictwie.

Sosnowiecka Fabryka Rur i Żelaza otrzymała w ostatnich dniach większe zamówienia, zagraniczne i krajowe tak, iż jest zapewniona pełną pracą na 2 zmiany, w ciągu 5 miesięcy. Pozatem fabryka otrzymała większe zamówienia rządowe. W ostatnich dniach fabryka przyjęła do pracy 200 robotników. Fabryka wykonywa większe zamówienia dla Rumunii, Austrii i Szwecji, gdzie od pół roku zdobywa sobie rynki zbytu.

Podobno Katowicka Spółka Akcyjna dla Górnictwa i Hutnictwa (Katowitzer A. G.), zamierza zamknąć zupełnie huty Marty, a odpowiednie udziały tego towarzystwa w Syndykacie ma przejąć Huta Bismarka. Termin zamknięcia huty Marty iłączenia z Hutą Bismarka, ma być ustalony w porozumieniu z odnośnymi władzami.

Żądania czeskie a przemysł cynkowy.

Sprawa utworzenia syndykatu cynkowego będzie miała duże znaczenie. Dnia 12. b. m. wznowiono w Pradze rokowania z Czechami w sprawie traktatu handlowego, i jak nas informują czynniki miarodajne, Czesi wysuwają żądania uprzywilejowanego importu czeskiego żelaza i blach ocynkowanych do Polski. Gdyby te żądania czeskie zostały uwzględnione, byłoby to ruiną dla naszego przemysłu cynkowego — przerobczego.

Huta Poldi.

Na walnem zebraniu akcjonariuszów Huty Poldi, które odbyło się w Pradze dnia 12. b. m. uchwalono wypłacić dywidendę w wysokości 6%, t. j. po 24 kor. cz. za kupon na 13 kwietnia r. b. Dokładne sprawozdanie z przebiegu walnego zgromadzenia podamy w jednym z najbliższych numerów.

Nowe syndykaty.

Jak informuje Aj. Wschod. są obecnie na ukończeniu prace przygotowawcze do utworzenia syndykatu fabryk śrub i nitów z centralą prawdopodobnie w Bielsku. Pozatem mają być już sfinalizowane prace przygotowawcze dla utworzenia syndykatu cynkowego pod przewodnictwem p. Fürstenberga z Polskich Zakładów Przemysłu Cynkowego, S. H. w Będzinie. Siedzibą syndykatu będzie prawdopodobnie Kraków.

Eksport żelaza do Rumunii.

Zjednoczone Huty Laura i Królewska, zamierzają w najbliższych dniach otworzyć w Bukareszcie oddział sprzedaży swych wyrobów na całe Bałkany i Bliski Wschód. W sprawie tej bawi obecnie w Bukareszcie jeden z dyrektorów, b. minister Grodziecki, który ma podobno stanąć na czele powyższego biura sprzedaży.

Zapytania nadeszły do działu informacyjnego Tow. Wydawniczego „KUPIEC” w Poznaniu

Do każdego zapytania prosimy dołączyć 50 gr. Wszystkim interesantom odpowiadamy listownie często po kilka razy.

Nr. 1234. Która fabryka lub hurtownia może dostarczyć t. zw. nalepki (Abziehbilder) na meble kuchenne i maszyny rolnicze.

Nr. 1236. Prosimy o podanie kilku firm, które wyrabiają gumki do szkielek do konserw.

Nr. 1242. Która firma dostarcza części do kas „National“.

Nr. 1244. Która firma wyrabia wszelkiego rodzaju azbesty.

Nr. 1257. Która fabryka w Polsce dostarcza hufnale (gwoździe do podków koni).

Nr. 1265. Która firma może dostarczyć maszyny do plisowania.

Nr. 1278. Która firma dostarcza pierścienie do kos.

Nr. 1279. Która firma dostarcza gazę do okien.

Nr. 1282. Czy jest w Polsce fabryka szczotek drucianych.

Nr. 1283. Która firma wyrabia łyżki (Martin-stahl) i aluminiowe.

Nr. 1284. Która firma wyrabia noże kuchenne, kieszonkowe i widelce.

Nr. 1285. Która firma wyrabia brzytwy i maszynki do strzyżenia włosów.

Nr. 1295. Gdzie można nabyć prasę do tynktur na 5 do 10 litr.

Nr. 1299. Która fabryka krajowa wyrabia wióry stalowe t. zw. (Stahlspähne).

Nr. 1303. Prosimy o podanie adresu fabryki w Polsce, która wyrabia żelazne rury, obciążane blachą mosiężną.

Nr. 1305. Kto w Polsce zajmuje się niklowaniem sposobem natryskowym (Metallspritzverfahren) i kto ma zastępstwo, celem sprzedaży tychże aparatów.

Nr. 1311. Prosimy o podanie źródła zakupu maszynki ręcznej do zwijania szpagatu.

Nr. 1314. Kto ma zastępstwo na koleiki polne firmy Dollberg.

Nr. 1319. Gdzie można nabyć karuzel i tak zwany młyn amerykański, lub gdzie można takowy zamówić do wykonania.

PP. HURTOWNIKOM I WYTWÓRCOM
zwracamy szczególną uwagę na powyższe zapytania.

Dzierżawy, zastępstwa, personal, sprzedaże itd.

Liceum Krzemienieckie przyjmie natychmiast zdolnego
mechanika tartaczego
w wieku do lat 40 z dłuższą praktyką. Oferty z odpisem
świadectw i podaniem warunków należy nadsyłać do **ZARZA-**
DU LICEUM w Krzemieńcu. Oferty nieuwzględnione pozo-
staną bez odpowiedzi. 1343

akiernik powozowy

Cechowy majster, poszukuje od zaraz **POSADY**
w fabrykach powozów, wagonów lub też narzędzi
rolniczych. Oferty uprasza się przesyłać do:

W. Łapiński, Włocławek, ulica Cyganka nr. 11.

2654

Sprzedam pracownię 2685

o 250 m², z czteropokojowym mieszkaniem i gruntem (który
nie koniecznie musi być razem zakupiony), oraz następującym
urządzeniem: 5 P.S. motorów, 3 wahacze (balancjery), 3 wier-
tarki, 2 tokarki, 3 tłoczarki (wybijarki), 1 szlifierka i wyginarka,
małe młoty wahakowe (podrzutowe) i młoty mechaniczne
(baby-kafary kuźnicze), autogeniczny spawacz, nożyce do
żelaza, 110 blachy oraz wiele innych narzędzi.

OTTO BINKOWSKI, Solec Kujawski.

Sprzedam

tanio 1 kocioł o podwój-
nej rurze płomiennej
o powierzchni ogrze-
walnej 53 m² na 8 atm. ciśnienia. 1 leżący kocioł rurowy
o przestrzeni ogrzewalnej 32 m² na 8 atm. ciśnienia. 1 ko-
cioł o pojedynczej rurze płomiennej, 320 m² powierzchni
ogrzewalnej 7 atm. ciśnienia. 2679

Latusek, Katowice, Rynek 8. — Tel. 1013.

Walce młyńskie

800 x 220 podwójne, prawie nowe, firmy „Seck“, sprzeda

KLĘKA, KOBIERNICE, p. Kęty, woj. Krakowskie.

2680

3 SZPRYCHARKI

do toczenia szprychów - trzonek do siekier, młotów,
pilników i t. d.

2684

MASZYNY

kompletne, zupełnie w dobrym stanie sprzeda

„METALURGJA“, POZNAŃ, Fabryka okuć metalowych,
Stramykowa 19/20. — Telefon 2126

MOTORY ELEKTRYCZNE

jeden motor 1,1/2 P. S. 220 wolt, prąd stały,
jeden motor 5 P. S. 220 wolt, prąd stały, dobrze u-
trzymane z rozrusznikiem korzystnie do nabycia.

Zgłoszenia: Fabryka, Poznań, ul. Mylna 18.

2689

Z masy upadłościowej Polskiej Spółki Akc. Fr. Siemens, przyrządy kalo-
ryczne i urządzenia patentowe w Grudziądzu, są do nabycia
z wolnej ręki 1282

**piec cukierniczy gazowy, kuchenka gazowa
oraz boilery gazowe.**

Wiadomość u zarządcy masy adw. Dr. Kalickiego w Grudziądzu
ul. Ks. Budkiewicza 3.

Do sprzedania maszyna

parowa, wentylowa, fabrykatu f y Bromow-
sky. Schultz & Sohn, Berno Morawskie, 750
mm skok, 350 mm średnica cylindra, dla 8
atm, dająca około 88 K. M. norm sprężona
z kompresorem 210 mm średnicy cylindra, 400
mm skoku, około 130.000 kalorii na godzinę,
z częścią rurociągu potrzebnego dla chłodzi.

2686

U w a g a. Może być oddzielnie sprzedane: maszyna
parowa, osobno kompresor względnie rurociąg.

Zgłoszenia: **Zakłady Przemysłowe Tenczy-**
nek S. A. w Krakowie ul. Sławkowska 1

PAROWÓZ

normalnotorowy, używany, o sile ca 250 HP.,
o 3/3 osiach, H = 60,54 kwm. na sprzedaż.

Wiadomość: **WYDZIAŁ POWIATOWY w GOSTYNIU.**

2688

Motor Diesel'a

15 P. S. fabrykat „Deutz'a“ prawie nowy, **2 lokomobile,**
20 i 12 P. S., **motor benzynowy**, „Hille“, 10 P. S., wszystko
bardzo dobrze utrzymane, sprzedam po przystępnej cenie.
Skład Maszyn Iuż. Kłoc w Bydgoszczy, ul. Grodz-
ka 30. Telefon 15-45 2645

Używana lokomobila

Garrett Smith & Co., 10
HP. okazjynie do nabycia.

2691

Zgł. przyjmuje: **Maj. Jarogniewice p. Czemplię.**

Do sprzedania:

1304

1 taśmówka, o ręcznym napędzie z łańcuchem na łożyskach kul-
kowych, 1 piła tarczowa (cyrkularka) na łożyskach kulkowych,
1 tokarka. **Andreskowski, Bydgoszcz, Mazurska nr. 28.**

Używane narzędzia rolnicze na sprzedaż: 1) 4 9-cio zębowa

1802

sprężynowe kultywatory

(Ventzki) à 40 zł. włączn e z nowym 2-kołowym przedwoziem,
2) ca 20 szt. Ventzki'ego plużków do obsypywania ziemniaków.
od 4 lat używanych à 13 zł 3) 7 szt. dwuskołowców à 30 zł.
4) 4 szt. czterokołowych pokładaczy à 25 zł. 5) 1 śru-
townik. 6) kilka torfiarek. Ceny fr. loko załadowania.

Zollenkopf, dobra rycerskie **Milewo**, poczta i st. kolejowa:
Twarda Góra, pow. Świecie, Pomorze. Telefon: Nowe 35.

KORZYSTNE KUPNO!

Lokomobila f-my „Marshal“ Angl.
z bliźniaczą maszyną do 20 koni mm, po
gruntownym wyremontowaniu zaraz do
sprzedania tanio. Wiadomość:
M. Bieniecki, Włocławek, ul. Królewiecka 43.

2653

SPRZEDANY KORZYSTNIE:

6 tokarni do żelaza od 2½ mtr do 1 mtr.,
2 uniwersalne gryzarki do żelaza, 1 szeping
i 1 heblarkę Zimmermanna, 2 metrową. 2631
Maszyny zagran. prawie nowe.

Inż. Z. i J. KŁOC, Bydgoszcz, Grodzka 30 — Tel. 15-45.

KUPNA

Płyty akumulatorowe i szlam kupuje
Bielawski, Poznań, Bukowska 33. - Tel. 6418. 2571

PAS ZAPĘDOWY

17 mtr. długi, 160 mm szeroki, z sierści 2672
wielbłądziej lub też skórzany, kupi

PAROWA CEGIELNIA ROZSTĘPNIEWO
właśc.: Antoni Andrée, Miejska Górka, p. Rawicz.

Zarząd T-wa Wzajemnej Pomocy U. U. J. w Krakowie
ogłasza niniejszem

KONKURS

na dostawę **umeblowania żelaznego i drewnianego** do II. Domu
Akademickiego w następującej ilości:

łóżek żelaznych z siatką sprężynową ruchomą	150
szaf drewnianych i skrzydłowych, miękkich	70
stolów drewnian. miękkich z nogami twardymi	70
krzesel giętych	250
etażerek żelaznych	70
spluwaczek emalowanych	150
wieszadeł ściennych	130
popielniczek żelaznych	130
poduszek materacowych	450

Wzory i bliższe szczegóły przeglądać można w Zarządzie
T-wa (Kierownictwo Domu) przy ul. Jabłonowskich 10—12 co-
dzienne od godz. 1.30—2.30. — Termin wnoszenia ofert
upływa z dniem 15 maja rb.

Za Zarząd: 1463

sekretarz: J. Płata, m. p. prezes: B. Skrzyński, m. p.

Maszyny

do wyrobu wełny drzewnej, oraz lokomobile do 15 koni motor.
kupię. Oferty szczegółowe z podaniem ceny ostatecznej kie-
rować: **BIELSKO**, skrzynka pocztowa. 1327

Ca 40 metrów

kabla izolowanego

150 mm² oraz 220 mtr.

kabla gołego

120 mm² używanego kupi natychmiast 1328

WIELKOP. PAPIERNIA, Bydgoszcz-Czyżkówko, tel. 1151.

Motor na gaz ssany

o sile 120—150 koni poszukiwany. Oferty sub. „**MLYN**“ do
Tow. Rekl. Miedz. j. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszał-
kowska 124. 1330

Samochód „Ford“

używany kupię za gotówkę. Zgłoszenia przyjmuje: **WŁA-
DYŚŁAW PLUCIŃSKI**, Gniezno, Rzeźnicka 3. 1331

Dobrze utrzymany motocykl

znanej marki, bez przyczepki, kupię. Oferty proszę przesłać:
WACŁAW GÓRA, Ostrzeszów, Kaliska 23. 1334

Kupię przy natychmiastowej dostawie
ca 1000 do 1500 szt. drągów sosnowych

Długość 8—10 mtr., średn. 10—14 cm. Oferty kierować proszę
z podaniem ceny i warunków do **KAROL PUDELEWICZ**,
Kłeko pow. Gniezno. 1329

WYWROTKÓW

20 żelaznych lub drewnianych, pojemności od 1 m³ na roz-
piętość toru 60, używane, kupię ewentl. wydzierżawię. **ST.
WILIŃSKI**, Poznań, Rynek Łazarski 7. 1333

Samochód

w dobrym stanie, kupię. **POZNAŃ**, Gwarna 15, drogeria. 1332

Tokarnię pociągową 2 m.

kompletna, używana w bardzo dobrym stanie, kupię. Do-
kładny opis i cenę do biura **DUBINERA**, Zbaraż. 1335

Kocioł parowy

(pracznia) do pralni mechanicznej zakupi natychmiast: **Kwater-
mistrzostwo 2-go Pułku Łączności w Jarosławiu**. 1336

LODOWNIE

do mięsa, kupię. **KAŹMIEROWSKI**, Poznań, ul. Poznańska
nr. 8—10. 1337

GATER

o 60—70 cm. mostu (przepustu) oraz piłę wahadłową, kupię.
F. TALĄSKA, Tartak, Czekcyń — tel. 5. 1338

MOTOR SAMOCHODOWY

używany lub nowy, ca 6—12 koni podatkowych, możliwie
skonstruowany razem z skrzynką biegów, najchętniej Forda,
kupi: **NITSCHÉ i S-ka**, Poznań, Kolejowa 1—3. 1340

Kupię urządzenie parowej mleczarni

urządzenie tartaku 1—3 gatrów z lokomobila, urządzenie pa-
rowej mydlarni, kotły do gotowania, chłodnie, prasy, parową
maszynę 20—25 koni, kocioł 20—35 kw. mtr. powierzchni,
lokomobile 18—30 koni, pożądana przegrzana para. — **Fabryka
chemicznych, spożywczych przetworów, FRANCISZEK EN-
GEL**, Chojno, (Pomorze), poczta Małki. 1342

4-osobowe auto

z starterem, w dobrym stanie, kupię. Zgłoszenia: **M. KUP-
CZYK**, Kepno, Rynek 40. 1339

Poszukuję używanych:

1 młynka dwuwalcowego

o rozmiarach 300×500 albo 300×600, albo też 2 młynki jedno-
walcowe tych samych rozmiarów. Mogą być nawet w stanie
wymagającym reparacji. Oferty zwracać do: **OTTO KA-
STRAU**, Młyn Motorowy, Niedźwiedź, pow. Wąbrzeźno —
Pomorze. 1341

◆◆◆ **Dział budowlany i drzewny** ◆◆◆

Mieszkanie i miasto.

W miesiącu maju rb. projektowaną jest międzynarodowa wystawa w Warszawie p. n. „Mieszkanie i miasto”. W związku z tem delegat Związku Miast Polskich udzielił przedstawicielom prasy następujących informacji co do celów i planu wystawy.

— Groźny stan kwestii mieszkaniowej w miastach polskich — oświadcza nasz rozmówca — groźny pod względem moralnym, społecznym i hygienicznym, od szeregu lat stanowi poważną troskę Związku Miast. Niestety, okres dewaluacji pieniądza nie pozwalał na rozpoczęcie akcji budowlanej. Dopiero ustabilizowanie się pieniądza polskiego w roku 1925 wpłynęło na ożywienie projektów, związanych z rozbudową miast polskich. Związek Miast ustalił wówczas, że ruch budowlany należy ująć w pewien system. Na zjeździe miast m. in. polecono Zarządowi opracowanie warunków wszechpolskiego konkursu na najlepsze rozplanowanie dzielnic mieszkaniowej i najlepszy typ domu mieszkalnego dla rodziny pracującej. Zarząd zaś doszedł do wniosku, że zrealizowanie wspomnianej wyżej uchwały winna poprzedzić akcja rozpatrzenia różnych projektów typów tanich domów, oraz rozplanowania nowych dzielnic jako materiału do zamierzonej wystawy.

— Co panowie uczynili, celem zrealizowania tych projektów?

— Przedewszystkiem nawiązaliśmy kontakt z kołami architektów w większych miastach.

— Kiedy więc nastąpi otwarcie wystawy i jakie obejmie działy?

— Wystawa odbędzie się między 8—25 maja rb. i obejmie cztery zasadnicze działy:

- 1) ogólne rozplanowanie osiedli;
- 2) dzielnice mieszkaniowe;
- 3) materiały i konstrukcje budowlane w zastosowaniu do budowy domów mieszkalnych;
- 4) umeblowanie i urządzenie wewnętrzne mieszkań ze szczególnem uwzględnieniem urządzeń instalacyjnych użytku codziennego.

— Wystawa — kończy nasz informator — ma cel przedewszystkiem dydaktyczny. Gp.

W sprawie Międzynarodowego Kongresu Leśnego w Rzymie.

W czasie od 27 kwietnia do 5 maja br. odbędzie się w Rzymie Międzynarodowy Kongres Leśniczy, zwołany przez Międzynarodowy Instytut Rolnictwa i rząd włoski, a poprzedzony Międzynarodową Wystawą Leśną w Medjolanie. Polska w obu tych przedsięwzięciach bierze żywy udział.

Ekspozyty polskie na wystawę medjolańską, zebrane przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych oraz organizacje przemysłowców drzewnych, znajdują się już na miejscu. Urządzeniem stoisk polskich w specjalnym t. zw. „pawilonie państwowym”, w którym mieszczą się stoiska wszystkich oficjalnie w wystawie biorących udział państw, zajmuje się konsulat polski w Medjolanie oraz delegowany przez Ministerstwo Rolnictwa i D. P. do tego celu radca ministerjalny p. Jan Kloska.

Jako urzędowi przedstawiciele Polski wezmą udział w Kongresie w Rzymie pp. Dyrektor Departamentu Leśnictwa Jan Miklaszewski, Naczelnik Wydziału Jan Vogtman oraz referent inż. Wł. Ba-

rański, nadto uczestnicy równocześnie odbywającego się w Rzymie zebrania Międzynarodowego Instytutu Rolnictwa pp. Stefan Królikowski, Naczelnik Wydziału Ekonomiki Rolniczej, i p. Szturm de Sztrem z Gł. Urzędu Statystycznego. Delegatem Polski do Komitetu Wykonawczego Kongresu jest inż. Jedliński, profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Z ważniejszych referatów dyskusyjnych, zgłoszonych na Kongres z Polski, wymienić należy następujące:

Hipolit Frommer — „Ujednostajnienie wymiarów materiałów tartych w międzynarodowym handlu drzewnym”. Prof. inż. Adam Schwarz — „Ujednostajnienie sortymentów wyróbki leśnej”. Prof. inż. Władysław Jedliński — „O potrzebie nowych metod urządzania lasu”. Prof. Zygmunt Mokrzecki — „Ochrona lasu przed szkodliwymi owadami leśnymi i jej organizacja międzynarodowa”. Prof. dr. Władysław Szefer — „Rezerwy leśne”, nadto 9 innych referatów i komunikatów.

Udział w Kongresie zgłosiło z Polski przeszło 50 uczestników ze sfer leśników, przyrodników, właścicieli lasów oraz przemysłowców drzewnych. Organizacją udziału Polski w Kongresie zajmował się Komitet, działający przy Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych pod przewodnictwem Dyrektora Departamentu Leśnictwa Jana Miklaszewskiego.

Jeszcze o pożyczce amerykańskiej.

Jak już w ostatnim numerze „Rynku Metalowego i Maszynowego” donosiliśmy, firma Ulen et Comp. zgadza się zasadniczo na udzielenie kredytu do sumy 10 000 000 dolarów na inwestycje w miastach polskich. Ponieważ firma Ulen chce dać tę kwotę na warunkach zeszłorocznych, które są uważane powszechnie za zbyt ciężkie dla dłużnika, więc Związek Miast Polskich zastanawia się, czy ewentl. pożyczka nie byłaby nadmiernym ciężarem dla poszczególnych miast. W sprawie tej odbywają się konferencje, gdyż najpóźniej do dnia 30-go b. m. miasta mają odpowiedzieć firmie Ulen, czy skorzystają z proponowanej pożyczki.

Jest nadzieja, że uda się złagodzić warunki wymienionej pożyczki, gdyż dotychczasowe są wprost nie do przyjęcia. Zaznaczamy, że zeszłoroczna pożyczka Ulen'a udzielona miastom po kursie emisyjnym 86 za 100, przy oprocentowaniu 8 proc. w stosunku rocznym, minus 15 proc. na pokrycie t. zw. kosztów przedsiębiorcy. Do kosztów tych firma Ulen zaliczała wydatki na uruchomienie pożyczki i studia nad robotami inwestycyjnymi w odnośnych miastach.

W ten sposób cała pożyczka po odliczeniu wszystkich ciężarów dostałaby się zaledwie w 71 proc. wartości nominalnej w ręce miast polskich. Nic dziwnego, że poszczególne miasta zastanawiają się, czy będą w stanie korzystać z zaproponowanej pożyczki. We wspólnym interesie leży jaknajwiększe złagodzenie ciężaru wymienionej pożyczki inwestycyjnej.

Stagnacja w przemyśle cementowym.

Najbardziej bodające skutki zupełnego zastoju budowlanego odczuwa przemysł cementowy. Wysłki cementu w marcu rb. były znikome. Niektóre fabryki urządzone na produkcję 6—8 tys. tonn mie-

sięcznie wystąpiły w ubiegłym miesiącu zaledwie 150 do 200 tonn. Zapasy cementu są bardzo małe, ponieważ cementownie prawie od pół roku nie produkują. Nieco bardziej ożywiony jest ruch w zachodnich częściach Polski. W Poznańskiem i na Pomorzu wykończa się budowy rozpoczęte w roku ubiegłym; o rozpoczęciu natomiast nowych niema mowy. Sytuacja powyższa wpływa na zupełny brak konsolidacji w przemyśle cementowym, który nie jest w stanie stworzyć wewnętrznych warunków zapewniających egzystencję poszczególnym fabrykom. Smutny ten stan będzie się dotąd pogarszał, dopóki nie nastąpią zmiany w polityce gospodarczej kraju. Obecna cena cementu jest tak niska w stosunku do kosztów produkcji, że o pracy niżkowej w tym przemyśle niema mowy. Eksport jest obecnie prawie niemożliwy wobec złych połączeń okrętowych Gdańska z Ameryką, jako największym konsumentem. W sprawie transportów do Gdańska przedstawiciel min. kolei obiecał uwzględnić potrzeby przemysłu cementowego, jednakże dotychczas obietnicy nie wykonano, a sezon eksportowy już prawie się kończy. Bank Gospodarstwa Krajowego nie udziela przemysłowi cementowemu nowych kredytów i likwiduje kredyty udzielone w roku zeszłym z funduszu gospodarczego ministerstwa skarbu.

Odroczenie terminu płatności daniny lasowej.

Jak wiadomo, w niektórych województwach płatnicy daniny lasowej zwrócili się do władz skarbowych o odroczenie terminu płatności daniny. W odpowiedzi na to władze skarbowe oświadczyły, że uwzględnione będą tylko indywidualne, dostatecznie umotywowane podania, przyczem w tych wypadkach termin płatności daniny lasowej odraczany będzie najdalej do 1 maja rb.

Przed sezonem budowlanym w Warszawie.

Jak nas ze strony miarodajnej informują, ruch budowlany w Warszawie nie przybierze w sezonie bieżącym takiego tempa, w jakim od szeregu lat rozwijać się powinien, by złagodzić wreszcie trapiącą od zakończenia wojny naszą stolicę klęskę mieszkaniową. W urzędzie inspekcyjno-budowlanym magistratu miasta stołecznego Warszawy złożono dotychczas 204 projekty na mające powstać w stolicy budowle. Z liczby powyższej na domy mieszkalne przypada 120 projektów, na gmachy przemysłowo-handlowe — 23, użyteczności publicznej — 5, na budynki gospodarcze (szopy, składy, garaże) — 56. Poza tem zgłoszono przeszło 100 projektów na przeróbki, podwyższenie i poprawy domów oraz budowli już istniejących.

Kredyty budowlane w Niemczech.

Parlament niemiecki zatwierdził projekt rządowy, upoważniający ministra skarbu do udzielania kredytów w wysokości do 200 milionów marek pod zastaw hipoteczny na cele budowy domów o ma-

łych mieszkaniach. Kredyty te będą udzielane poszczególnym państwom Rzeszy niemieckiej, które zorganizują odpowiednie instytucje finansowo-budowlane dla wprowadzenia w życie tego projektu.

Dochodowość lasów państwowych na Łotwie.

Zarząd lasów państwowych na Łotwie, osiągnął w roku ubiegłym czystego dochodu z eksploatacji lasów, w przeliczeniu na złote polskie, 51 i pół milj. z czego 36,3 milj. wpłacono już do skarbu. Pozostała suma mieści się w należnościach, sprolongowanych kupcom drzewnym. W przeliczeniu na hektar oznacza to zł. 18,30 dochodu z hektara, co jest sumą bardzo poważną. Oczywiście dochodowość ta jest w znacznej mierze wynikiem wysokiej kultury leśnej, zaprowadzonej jeszcze przez dawnych wywłaszczonych latyfundystów. Wojna jednak również odbiła się poważnie na obniżeniu tej kultury. — Ponieważ lasy państwowe w Polsce, znacznie większe, nie dają żadnego prawie dochodu, jest to, jak widzimy z powyższego faktu, w znacznej części wynikiem złej gospodarki.

Import wyrobów marmurowych i alabastrowych do Danii.

Za pośrednictwem Ministerstwa Przemysłu i Handlu w Warszawie Poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Kopenhadze donosi, co następuje:

Dania własnych wyrobów łomów marmuru, lub alabastru nie posiada. Materiał ten sprowadza się z Włoch i Anglii. Marmur używany do płyt izolacyjnych sprowadzany jest z Włoch. Cena surowca wynosi 60 kor. d. za 1 m. kw., zaś polerowane płyty kosztują 90 kor. d. za 1 m. kw. Alabaster t. zw. czerwony, importuje się z Anglii, cena wynosi obecnie około £ 10 za tonnę, zaś t. zw. szary otrzymuje się z Włoch, cena jest 53—55 lirów za 100 kg. f. o. b. Genua. Powyższe ceny komunikuje się bez gwarancji. Import gotowych wyrobów alabastrowych obłożony jest dość wysokim cłem, a mianowicie 70 öre od 1 kg. Surowce w blokach, lub płytach cła nie opłacają, natomiast produkt polerowany lub szlifowany opłaca 2 öre od 1 kg. — W Danii istnieje parę zakładów, wyrabiających rozmaite przedmioty z alabastru, a wyroby te są dość wysokiego gatunku.

Z rynku materiałów budowlanych i drzewa

MATERJAŁY BUDOWLANE.

Bielsko, 19. 4. (A. W.). Materiały budowlane. Drzewo sosn. ciesielskie tarte 80 zł., — ciosane 60, cegła zwyczajna maszynowa 1000 szt. 45, — ogniotrwała 1 szt. 0.44. Wapno palone 100 kg. 2.50 do 3, gips sztukatorski murarski (100 kg.) 7.50, — alabastrowy 100 kg. 15, cement 100 kg. 7.50 zł., papa Nr. 80 10 m² 9, smoła dachowa 1 kg. 0.30, dachówka—karpiówka 1000 szt. 135, szkło lagrowe 2 mm grub. 1 m² 8, klej stolarski 1 kg 2.30, pokost 1 kg 3.50. Ruch budowlany zaczyna się ożywiać. Ceny niniejsze podane są przez firmę Karol Korn — Budowlana Spółka Akcyjna.

NA ZBLIŻAJĄCY SIĘ SEZON

przyjmujemy zamówienia w większych ilościach na

ŁOŻYSKA KULKOWE

różnych typów. W mniejszych ilościach oddajemy ze składu

**Skład Fabryczny
Łożysk Kulkowych**

B.R.F.

W. Gierczyński i S-ka
Poznań, św. Marcin 13, tel. 1885

Kogo interesują towary niemieckie?

5362

niechaj czyta właściwe w swym zakresie niemieckie czasopismo eksportowe

„Der Export-Grossist“
Pössneck (Niemcy).

Tam znajdzie każdy najkorzystniejsze źródło zakupu i dostawy towarów wszelkiego rodzaju i gatunku. Prosimy zażądać bezpłatnej przesyłki numerów na okaz!

2570

Plage popiołu lotnego

przy wszystkich kotłach parowych usuwa patentowany przyrząd wydychowy dla lotnego popiołu D. R. P.

Latussek, Ing.-Büro, Katowice
Rynek 8 — Telefon 1013.

2641

„Wadowicki Przemysł Druciany“

S-ka z ogr. odp. w Wadowicach

2555

Fabryka założona przez JÓZEFA GORECKIEGO z dawnej fabryki Krakowskiej wykonuje:

Druły kolczaste i gładkie surowe ocynkowane i galwanizowane. — Gwoździe budowlane i papowe. — Siatki do ogrodzeń. — Siatkowe skrzynie dla regulacji rzek, wkłady materacowe do łóżek i t. p.

Centralne Biuro WADOWICE (Małopolska)

Reprezentant na Wielkopolskę: Inż. Józef Gawlas, Poznań 3 Rudnice

FABRYKA MASZYN A. HORSTMANN - STAROGARD (POMORZE)

SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ PORĘKĄ
Telefon nr. 34 Adres telegr.: Horstmann, Starogard

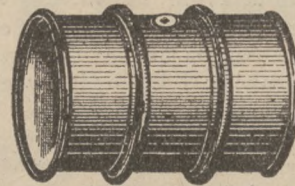
Zakłady mechaniczne - Odlewnia żelaza i metalu - Fabryka specjalna kotłów i dla urządzeń kompletnych gorzelń - Maszyny i narzędzia rolnicze - Spawialnia elektryczna i autogeniczna

Rok założenia 1820

2567

Fabrykacja masowa beczek transportowych

w wykonaniu czarnem i ocynkowanym

Lubiane wielkości zawsze do dostarczenia ze składu.

Stephan Frölich & Klüpfel

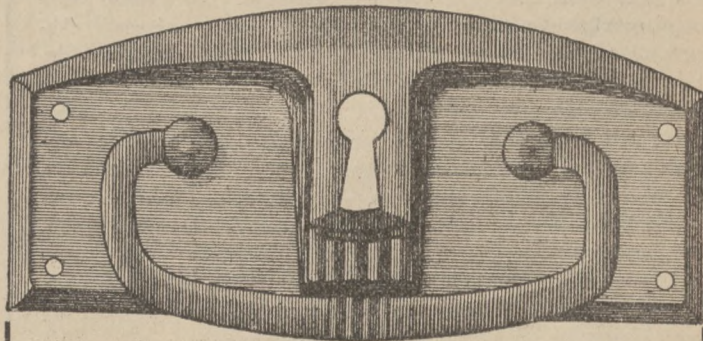
Sp. Akc.

Katowice G. Śl.

ul. Warszawska 44/46

Przedstawiciel dla Woj. Poznań i Pomorz
Wł. Jezierski, Poznań, Słowackiego 38

2380

OKUCIA DO MEBLI CZYSTO MOSIĘŻNE

poleca

A. Koszewski, Fabryka Wyrobów Metalowych

Poznań, Stary Rynek 61. — Cenniki wysyłamy na życzenie. 2626

„Der Eisenhändler“

Otto Hoffmanna Wydawnictwo w Bunzlau na Śląsku.

Znane najlepsze i ulubione pismo fachowe dla branży żelaza, towarów żelaznych, narzędzi, sprzętów domowych i kuchennych oraz handlu maszyn itp. Najlepszy informator źródeł zakupu i organ ogłoszeniowy dla wymienionych branż.

Wychodzi od 30-tu lat i dwa razy w tygodniu.

Abonować można z przesyłką włącznie za 13.50 zł. kwartalnie w admin. „Rynku Metal. i Masz.” w Poznaniu, Wielka 10. Telef. 2277.

Kalendarze „Eisenhändler” jeszcze na składzie, 1 egz. kosztuje 9,— mkn (płatne w złotych polskich po kursie dnia) i kosztą poleconej przesyłki.

Berlin, 19. 4. (A. W.). Związek fabryk cementu w Düsseldorfie obniżył cenę cementu z wielkich pieców na 391 mk., a portland-cementu na 425 mk za 10 tonn loco wagon.

DRZEWO.

Bydgoszcz, 19. 4. (A. W.). Urzędowa Cedula Giełdowa Giełdy Drzewnej w Bydgoszczy z dnia 15 kwietnia 1926 r. w złotych za 1 m³. Pierwsza cyfra oznacza sprzedaż, druga — kupno, w nawiasach transakcje. Bale ang. sosnowe 2" × 4", 6", 7"; 3" × 8", 9", dług. od 9' przec. 15/16' u/s, termin. dostawy do 10.VI. franco wag. woda Gdańsk (396) zł za std., tesame IV kl. dto (309.20) zł za std., kłoce, brzożowe odziomkowe I kl. średn. w czubie od 25 cm wzwyż, dług. 3—6 m. franco wagon okolica Białegostoku 43.35 zł, kłoce olszowe odziomkowe I kl. średn. w czubie od 25 cm wzwyż, dług. 3—6 m. dto 43.35 zł, kłoce brzożowe średn. od 20/22 cm w czubie, dług. 3—7 m. franco wagon Bliżyn 22 zł, szprychy dębowe suche 2" × 3" × 20/24" franco wagon Kielce 12 zł, dzwona bukowa, półsuche 19" — 21" × 2 1/2 3/4" franco wagon Piwniczna 12 zł za kope, tesame, dług. 24, 25, 26, 27" grub. 3 1/2" dto 26 zł za kope, dłuższe sosn. I kl. wołyńskie średn. 33/35 cm. w czubie 25 cm, do 15% od 22 cm, przec. dług. ponad 10 m. franco woda Bydgoszcz — Solee 49.85 zł, wiklina biała, okorowana, b. dobrze sortowana dług. 120, 140, 160, 180 cm. franco wagon granica, albo Gdańsk 106.80 zł za 100 kg, ta sama w długościach 2 do 2.50 m. dto 89 zł, bale ang. wedl. zwyczajów gdańskich, świerkowe u/s 401 zł, — sosnowe u/s 390.15 zł, — sosnowe IV kl. 303.45, sleepery 50/30/20 13.75 zł, kupno franco wagon Gdańsk—Holm., W poszukiwaniu: kopalniaki sosn. suche z 1924/5 r., papierówka świerkowa.

Białowieża, 19. 4. (A. W.). Na rynku drzewnym panuje mały ruch w obrotach krajowych, gdyż wskutek zastoju budowlanego zakupuje się niewielkie ilości budulcu tartego, przeważnie na roboty rządowe i miejskie. Na rynku drzewa eksportowego panuje ruch ożywiony. Za bloki sosn. eksportowe ponad 40 cm. średnicy żądano 25 sh za 1 m³ fr. st. załad. Na inne materiały były ceny następujące w złotych loco wagon st. załad. za 1 m³: kłoce dębowe fornierowe prima dochodziły za 200, przy małej podaży, kłoce dębowe stolarskie prima na eksport 120 — 140, — krajowe 80, jesionowe fornierowe 150 — 160, kłoce olchowe na dykty 65 — 70, — osikowe zapalczane 50. Podkłady sosn. szerokotorowe kraj. 5 (w żądaniu), — sosn. eksportowe 8 zł, — sleepery do 12 zł. za sztukę. Liczą się powszechnie, że z chwilą otwarcia granicy niemieckiej obroty się powiększą, a ceny znacznie się poprawią.

Z rynku metalowego i węgla

WYROBY METALOWE.

Nowy-Bytom, 20. 4. (A. W.). Surówka odlewnicza Huty Pokoju Nr. 1 (Friedenshütte P. G. S. — reprezentacja S. A. Józef Wdowiński w Warszawie) cena za tonnę 180 zł loco stacja Nowy-Bytom.

Będzin, 20. 4. (A. W.). Sp. Akc. Jakób Guttman notuje: Żelazo 28 zł., belki żelazne 29, blachy żelazne do 5-ciu mm. 42, od 5-ciu mm. wzwyż 38, cena zasadnicza za 100 kg., gwoździe druciane budowlane 7.60 za skrzynkę, cement 16 zł. za beczkę w hurcie ze składu. Sytuacja się poprawiła, ruch większy.

Berlin, 19. 4. (A. W.). Miedź elektrolityczna, dostawa zaraz, cif Hamburg, Brema lub Rotterdam (za 100 kg.) 132 1/2.

Londyn, 19. 4. (A. W.). Antymon Regulus 89/10 — 90 £ za 1 tonnę.

Londyn, 19. 4. (A. W.). Aluminium w obrotach krajowych £ 120, — na eksport £ 125 (cena nominalna), antymon

angielski specjalny £ 89/10 — 90, nikiel w obrotach krajowych i eksportowych £ 170 — 175, blacha biała angielska £ 42 — 43 za tonnę. Blacha cynowana sh 19/3 za skrzynkę standartową. Wolfram sh 18.6 — 19 za jednostkę cif.

N.-Jork, 19. 4. (A. W.). Zamknięcie. Cts za 1 lb. Aluminium virgin 98—99% 27, miedź lake loco 14 1/8, — elektrolit loco 14.11, — Settlingspreis 13.95, — Casting rafinery loco 13.45, cyna loco straits 63 3/4, — 99% 62 3/4, ołów N.-Jork loco 8.10, East St. Louis loco 7.85, cynk New-York loco 7 3/8, — East St. Louis loco 7.02, nikiel w sztabach 35, blacha biała 5 1/2 dol. za 100 lbs, stal bessem. 35 dol. za tonnę.

METALE SZLACHETNE.

N.-Jork, 17. 4. (A. W.). Zamknięcie. Srebro zagr. 63 7/8 cts za 1 oz (= 31.1 gr.).

WĘGIEL I PRZETWORY.

Berlin, 20. 4. (A. W.). Nadreńsko-Westfalski Syndykat Węglowy obniżył ceny węgla. Nowe ceny są następujące w markach za tonnę: węgiel gruby prima 19.84, orzech myty prima 20.34, — II gat. 20.34, — III-a 18.62, — IV gat. 17.36, — V gat. 16.45, węgiel koksujący 15.97, węgiel gazowy 16.87, myty orzech antracytowy 39.71, — II-a 44.66, koks wielkopiecowy 21.45, — odlewniczy 22.45.

Londyn, 19. 4. (A. W.). W Middlesbrough notowano surówkę metalurgiczną w sh za tonnę loco: Cleveland Nr. 3 (G. N. B.) 70.6, Nr. 1 odlewnicza 70.6 — 73, Nr. 4 odlewnicza 69.6, — także hutnicza 68.6, — hematytowa 76 — 76.6, Ruda Rubio 21 — 21.6, za tonnę cif. Koks metalurgiczny sh 19 za tonnę franco huta.

Londyn, 19. 4. (A. W.). W Głagow notowano węgiel za tonnę fob.: gruby prima sh 19.9, — II-a sh 16.6; średni sh 15.6, okrętowy prima sh 18, — II-a sh 16, kotłowy sh 14.6, orzech sh 15, drobny sh 11.

Dostawa kolejek polnych.

Fabryka Maszyn Raszewski i Pluciński w Poznaniu, przy ul. Przemysłowej nr. 26 wytwarza i dostarcza kolejki polne systemu Spalding i Dolberg w kompletnych sieciach i taborach oraz pojedyncze części i akcesoria dla uzupełnienia już istniejących urządzeń kolejek polnych. Wymieniona firma w zakresie tej działalności wykonuje na życzenie fachowo projekty i plany dla przeprowadzenia kolejek polnych. Ponadto we własnych warsztatach reperacyjnych wykonuje naprawy maszyn każdego typu i systemów. Rdzennie polską placówkę tę wytwórczo-handlową opartą na zdrowych zasadach produkcji i zbytu, polecamy usilnie zaśluzonemu poparciu pp. interesentów i zwracamy zarazem czytelnikom naszym uwagę na ogłoszenie, ukazujące się stale w piśmie naszym.

Drobne wyroby metalowe.

W dziale drobnych wyrobów metalowych posiadamy cały zastęp przedsiębiorstw wytwórczych, trudniących się masową produkcją tej różnorodnej galanterii metalowej. Jednym z największych tej dziedziny przedsiębiorstw na terenie Małopolski, to Wytwórnia Oku Budowlanych i Wyrobów Metalowych pod firmą F. Beauvale i J. Szpak we Lwowie, przy ul. Batorego nr. 9. Wytwórnia ta wyrabia mosiężne okucia budowlane jak: kłamki do drzwi i bram, oliwki i półoliwki do okien, antaby do drzwi wahadłowych, sztabki do schodów na chodniki, gałki do bratrur, zasuwki, foteli, szufladek itp., dalej zawiasy prasowane kłozetowe, narożniki do linoleum. Wyroby te wzorowo wykonane są pierwszorzędnej jakości, a ponieważ wyróżniają się nader niskimi cenami, polecamy je uwadze kupiectwa branży żelaza, metali i artykułów budowlanych. Wymieniona firma zasługuje ze wszech miar na poparcie.